

Guide til hvordan kommuner og regioner nedsætter råd, nævn og udvalg i overensstemmelse med ligestillingsloven

Indledning

I maj 2006 vedtog folketinget en ændring af ligestillingsloven som betyder, at kommuner og regioner skal sikre, at der indstilles lige mange kvinder og mænd til poster i råd, nævn, udvalg mv. Loven trådte i kraft umiddelbart efter vedtagelsen.¹

I forvejen findes der i ligestillingsloven fra år 2000 en generel forpligtelse for offentlige myndigheder til, at kommuner og regioner, inden for deres område, skal arbejde for ligestilling i al planlægning og forvaltning.²

Denne guide forklarer, hvilke råd, nævn og udvalg, der er omfattet af lovændringen, og hvordan I skal gøre, når der skal nedsættes et råd, nævn eller udvalg, så det sker i overensstemmelse med ligestillingsloven.

Hvornår gælder ligestillingsloven?

Loven gælder for alle de råd, nævn og udvalg som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet nedsætter, og som andre myndigheder, organisationer, foreninger eller virksomheder indstiller medlemmer til. Hermed menes alle myndigheder, organisationer, foreninger eller virksomheder, som ikke er en del af kommunen eller regionen, f.eks. også idrætsforeninger, aftenskoler eller handelsstandsforeninger. Ligestillingsloven gælder både, når der nedsættes råd, nævn og udvalg efter egen beslutning, og når de nedsættes efter lov.

Hvornår gælder ligestillingsloven ikke?

Ligestillingsloven gælder ikke, når kommunalbestyrelsen eller regionsrådet politisk skal vælge to eller flere repræsentanter blandt sine egne medlemmer til et råd, nævn eller udvalg. Her går afstemningsreglerne (f.eks. forholdstalsvalgmetoden) i loven om kommunernes styrelse forud for ligestillingsloven.

Ligestillingsloven gælder heller ikke, hvis der skal nedsættes et råd, nævn eller udvalg udelukkende bestående af kommunalt eller regionalt ansatte, og som ingen andre myndigheder, organisationer, foreninger eller virksomheder kan indstille medlemmer til. Det kunne f.eks. være interne arbejdsgrupper eller faste udvalg.

Enkelte kommuner har dog besluttet, at de vil benytte lovens princip om ligelig kønssammensætning også på udvalg, hvor loven ikke gælder. Det betyder f.eks. at de vil tilstræbe, at de folkevalgte medlemmer også tæller med i sammensætningen af et råd, nævn eller udvalg.

---

¹ Ligestillingslovens § 10 a i lov nr. 452 af 22. maj 2006. Lov om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd (Kommunale og regionale udvalg m.v. og ændring af fristen for indsendelse af ligestillingsredegørelser)

² Ligestillingslovens § 4

Hvordan nedsætter vi et råd, nævn eller udvalg i overensstemmelse med ligestillingsloven?

Når I som kommune eller region skal indkalde forslag fra andre myndigheder, organisationer, foreninger eller virksomheder til, hvem der skal være medlem af det råd, nævn eller udvalg, der skal nedsættes, skal I stille en række krav:

- Hvis der skal indstilles ét medlem, skal der foreslås både en kvinde og en mand.
- Hvis der skal indstilles flere medlemmer, og det er et lige antal, skal der foreslås lige mange kvinder og mænd. F.eks. skal der indstilles to kvinder og to mænd, hvis der skal indstilles fire medlemmer.
- Hvis der skal indstilles flere medlemmer, og det er et ulige antal, skal der foreslås én mere af det ene køn end det andet, f.eks. enten to kvinder og en mand eller to mænd og en kvinde, hvis der skal indstilles tre medlemmer.
- Hvis medlemmer ved afstemning vælges til indstilling af en myndigheds, organisations, forenings eller virksomheds bestyrelse, skal der også vælges lige mange kvinder og mænd til indstilling.

Hvad gør vi, hvis det ikke kan lade sig gøre?

Hvis en myndighed, organisation, forening eller virksomhed, som svar på Jeres indkaldelse, vender tilbage med besked om, at det ikke kan lade sig gøre for dem at indstille lige mange kvinder og mænd, skal I stille følgende krav:

- Der skal gives en konkret begrundelse.
- Begrundelsen skal indeholde "særlige grunde" til, at kravet om lige mange kvinder og mænd ikke er fulgt i indstillingen.
- "Særlige grunde" kan f.eks. være, hvis der til det pågældende råd, nævn eller udvalg stilles krav om en særlig fagkundskab, som udelukker, at der kan indstilles lige mange kvinder og mænd. Generelle betragtninger om forskellige faggruppers kønsbaserede sammensætning er *ikke* tilstrækkeligt som "særlige grunde".
- "Særlige grunde" kan også være, hvis den myndighed, organisation, forening eller virksomhed, der indstiller, ikke har mulighed for at indstille både kvinder og mænd, fordi det ene køn ikke er repræsenteret i de fora, som myndigheden, organisationen, foreningen eller virksomheden skal vælge fra.
- "Særlige grunde" kan også være, hvis medlemmer ved afstemning vælges til indstilling af en myndigheds, organisations, forenings eller virksomheds bestyrelse på en urafstemning eller ved direkte afstemning.

Hvad gør kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, hvis ligestillingsloven ikke er overholdt?

Hvis myndigheder, organisationer, foreninger eller virksomheder ikke har indstillet både kvinder og mænd, og ikke har givet en konkret begrundelse, der indeholder "særlige grunde", kan kommunalbestyrelsen eller regionsrådet beslutte, at pladsen skal stå tom (ubesat), hvis:

- Der er tale om lovregulerede råd, nævn eller udvalg, som ikke træffer generelle eller konkrete afgørelser, kan en enig kommunalbestyrelse eller et enigt regionsråd træffe beslutning om tomme pladser.³
- Der er tale om udvalg, der ikke er lovregulerede, kan et flertal i kommunalbestyrelsen eller regionsrådet træffe beslutning om tomme pladser.

Særlig undtagelse

Hvis der er tale om lovregulerede råd, nævn eller udvalg, som træffer generelle eller konkrete afgørelser, må der ikke være tomme pladser, uanset om der er indstillet både kvinder og mænd, og uanset om der er givet en konkret begrundelse eller ej.⁴

Hvad gør vi, når vi har modtaget forslag til medlemmer af råd, nævn eller udvalg?

Når indstillingerne fra myndigheder, organisationer, foreninger eller virksomheder er kommet, skal de forelægges kommunalbestyrelsen eller regionsrådet. Herefter er det kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, der bestemmer, hvem der skal være medlem af det pågældende råd, nævn eller udvalg.

Hvem skal vi indberette til?

Kommuner og regioner har siden ligestillingslovens vedtagelse i år 2000 hvert andet år udarbejdet en ligestillingsredegørelse, som sendes elektronisk til ligestillingsministeren. Som noget nyt skal redegørelsen nu indeholde oplysninger om, hvordan I har nedsat råd, nævn og udvalg i overensstemmelse med ændringerne af loven.

Hvad skal vi indberette?

Alle kommuner og regioner vil i maj 2007 modtage en vejledning til indberetning af ligestillingsredegørelserne. Her vil I kunne læse, hvad der skal indberettes, og hvordan I bedst muligt får det gjort. Sammensætningen af Jeres råd, nævn og udvalg skal naturligvis indgå i redegørelserne, og resultaterne bliver offentliggjort på www.ligestillingidanmark.dk.

---

³ En oversigt over hvilke udvalg det for tiden drejer sig om er vedlagt. Oversigten kan også findes på www.lige.dk under ”regler og love”.

⁴ En oversigt over hvilke udvalg det for tiden drejer sig om er vedlagt. Oversigten kan også findes på www.lige.dk under ”regler og love”.